

3837027 PHPH/M : สาขาวิชาเอก : พยาบาลสาธารณสุข : วท.ม. (สาธารณสุขศาสตร์)

คำสำคัญ : ความเชื่อด้านสุขภาพ, การสนับสนุนทางสังคม, พฤติกรรมการปฏิบัติตน, หญิงตั้งครรภ์ที่ติดเชื้อเอชไอวี

รัตนา วงษ์พิทักษ์โรจน์ : ความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อด้านสุขภาพ การสนับสนุนทางสังคม กับ พฤติกรรมการปฏิบัติตนของหญิงตั้งครรภ์ที่ติดเชื้อเอชไอวี กรณีศึกษาโรงพยาบาลนครปฐม (THE RELATIONSHIPS BETWEEN HEALTH BELIEF, SOCIAL SUPPORT AND HIV PREGNANT WOMEN'S PRACTICAL BEHAVIOR : A CASE STUDY IN NAKORN PATHOM HOSPITAL.) คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ : พิมพ์พรรณ ศิลปสุวรรณ ศษ.ค. (ประชากรศึกษา) ไพลิน นฤถกิจ Ph.D. (Nursing Science) ชูเกียรติ วิวัฒนวงศ์เกษม วท.ม. (ชีวสถิติ) 164 หน้า ISBN 974-665-052 -1

หญิงตั้งครรภ์ที่ติดเชื้อเอชไอวี นับเป็นภาวะวิกฤตของหญิงตั้งครรภ์และอาจเป็นอันตรายถึงชีวิตตนเองและทารกในครรภ์ อีกทั้งเป็นโรคที่สังคมรังเกียจ อันจะส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมการปฏิบัติตนขณะตั้งครรภ์ได้ จึงควรมีรูปแบบที่ดีในการดูแลหญิงตั้งครรภ์กลุ่มนี้เพื่อป้องกันภาวะแทรกซ้อนต่างๆ วัตถุประสงค์การวิจัยจึงได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อด้านสุขภาพ การสนับสนุนทางสังคม กับพฤติกรรมการปฏิบัติตนของหญิงตั้งครรภ์ที่ติดเชื้อเอชไอวี รวมทั้งการเข้าใจความหมาย ความรู้สึกที่มีต่อผลลัพธ์ต่อการได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากสามีและญาติ แผนกผู้ป่วยนอกโรงพยาบาลนครปฐม โดยการวิจัยแบบสำรวจและสัมภาษณ์ในเชิงคุณภาพ เก็บข้อมูลตั้งแต่มิถุนายน 2541-ธันวาคม 2541 ได้กลุ่มตัวอย่าง 75 ราย วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว สหสัมพันธ์เพียร์สัน สหสัมพันธ์อันดับสเปียร์แมน การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า หญิงตั้งครรภ์ที่ติดเชื้อเอชไอวี มีพฤติกรรมการปฏิบัติตนถูกต้องในระดับปานกลาง และมีพฤติกรรมที่ไม่ถูกต้อง ได้แก่ การไม่ตรวจรักษาฟัน สำหรับการสนับสนุนทางสังคม ความเชื่อด้านสุขภาพมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการปฏิบัติตนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 อีกทั้งการสนับสนุนทางสังคมที่ได้รับแตกต่างกัน เป็นผลให้หญิงตั้งครรภ์มีพฤติกรรมการปฏิบัติตนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 การสนับสนุนทางสังคมสามารถเป็นตัวทำนายพฤติกรรมการปฏิบัติตนได้ร้อยละ 18.80 ($P < 0.05$) จากการสัมภาษณ์เจาะลึกพบว่า หญิงตั้งครรภ์กลุ่มนี้ส่วนใหญ่มีปัญหาด้านเศรษฐกิจ ต้องหารายได้เลี้ยงครอบครัวซึ่งส่งผลต่อสุขภาพในหญิงตั้งครรภ์ในกลุ่มที่มีอาชีพและไม่มีอาชีพ บางคนได้รับการช่วยเหลือด้านการเงินจากญาติพี่น้อง ทำให้รู้สึกพึงพอใจ ขณะเดียวกันหญิงตั้งครรภ์ที่มีอาชีพจำเป็นต้องได้รับการช่วยเหลือด้านงานบ้าน กรณีที่มีสามีคอยช่วยเหลือและให้ความรักใคร่ ห่วงใย จะทำให้รู้สึกพึงพอใจมากที่สุดที่สามีมีส่วนร่วมทำให้เกิดการปฏิบัติตนถูกต้องยิ่งขึ้น นอกจากนี้ด้านพฤติกรรมการปฏิบัติตนที่ไม่ถูกต้อง คือ ส่วนใหญ่สามีของหญิงตั้งครรภ์ที่ติดเชื้อเอชไอวีไม่สวมถุงยางอนามัยเวลามีเพศสัมพันธ์

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย ควรส่งเสริมให้หญิงตั้งครรภ์ที่ติดเชื้อเอชไอวี มีความเชื่อด้านสุขภาพที่ถูกต้องและได้รับการสนับสนุนทางสังคมที่ดี โดยเฉพาะสามีและญาติให้มีส่วนร่วมในการดูแลหญิงตั้งครรภ์ที่ติดเชื้อเอชไอวีมีพฤติกรรมการปฏิบัติตนให้ถูกต้องเหมาะสมมากยิ่งขึ้น เพื่อลดและป้องกันภาวะแทรกซ้อนต่างๆ ที่ตามมาในขณะตั้งครรภ์และคลอดได้